

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова прийомної комісії,
Ректор
НУК С.І. Трушляков
« 25 » січня 2019

ПРОГРАМА

вступного іспиту з української мови і літератури
при прийомі на навчання для здобуття ступеня "бакалавр"
на основі повної загальної середньої освіти

Миколаїв 2019

Загальна частина

Програма розроблена на підставі Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", Умов прийому до вищих навчальних закладів України у 2019 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 11 жовтня 2018 року №1096, наказу Міністерства освіти і науки України "Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу" за № 1085 від 15.10.2015 р., зареєстровано в Міністерстві юстиції за № 1353/27798 від 04.11.2015 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки №622 від 06.06.2016 р.) Правил прийому до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова у 2019 році.

Вступний іспит з української мови і літератури проводиться для прийому осіб на навчання до НУК на перший курс на основі повної загальної середньої освіти, які мають право брати участь у конкурсі за результатами вступних іспитів з конкурсних предметів у НУК. Категорія таких осіб визначена в п. 9 Правил прийому до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова у 2019 році.

Іспит проводиться приймальною комісією письмово у формі тестування. Білет складається з трьох частин. Частина 1 – Української мова (36 завдань з української мови за наступними темами: «Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія», Розвиток мовлення»). Частина 2 – Українська література (24 завдання з української літератури за наступними темами: «Усна народна творчість», «Давня українська література», «Література кінця XVIII — початку XX ст.», «Література XX ст.», «Твори українських письменників-емігрантів», «Сучасний літературний процес»). Частина 3 – Власне висловлювання.

Визначення результатів з української мови та літератури здійснюється у два етапи. На першому етапі визначається тестовий бал учасника

(максимум – 104 бали). На другому етапі, на основі тестового бала визначається рейтингова оцінка результатів учасника за 200-бальною шкалою.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді – до кожного із завдань подано чотири або п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання вибрав і позначив правильну відповідь у бланку відповідей А.

Тест містить 51 завдання цієї форми (№1–23, 29–56), що будуть оцінені в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Завдання на встановлення відповідності – до кожного завдання подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити "логічні пари"). Завдання вважається виконаним, якщо учасник зовнішнього незалежного оцінювання правильно зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д) у таблиці бланка відповідей А.

До тесту з української мови і літератури включено 9 завдань цієї форми. Завдання №24–28, №57 будуть оцінені в 4 бали: 4 бали за кожну правильно встановлену відповідність ("логічну пару"); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано. Завдання №58–60 будуть оцінені в 3 бали: 3 бали за кожну правильно встановлену відповідність ("логічну пару"); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді не надано.

Завдання з розгорнутою відповіддю (власне висловлювання) – завдання цієї форми передбачає створення учасником незалежного оцінювання власного аргументативного висловлення на дискусійну тему в бланку відповідей Б.

Завдання з розгорнутою відповіддю (власне висловлення) оцінюється від 0 до 20 балів за критеріями змісту та мовного оформлення:

- Теза: 0, 1 або 2 бали.
- Аргументи: 0, 1 або 2 бали.
- Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: 0, 1 або 2 бали.
- Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: 0, 1 або 2 бали.
- Логічність, послідовність: 0, 1 або 2 бали.
- Висновок: 0, 1 або 2 бали.
- Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.
- Лексика, граматики та стилістика: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.

Тривалість проведення вступного іспиту 180 хвилин.

2. Зміст вступного іспиту

2.1. Українська мова

1. Фонетика. Графіка.

Визначати в словах голосні, тверді і м'які, дзвінки й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові.

Визначати місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування *у-в, і-й*.

2. Лексикологія. Фразеологія.

Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та *використовувати* їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні. *Знаходити* в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно *використовувати* їх у мовленні.

3. Будова слова. Словотвір.

Відділяти закінчення слів від основи, *членувати* основу на значущі частини, *добирати* спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; *розрізняти* форми слова й спільнокореневі слова, правильно *вживати* їх у мовленні; *визначати* спосіб творення слів.

4. Морфологія.

Розпізнавати іменники, *визначати* їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; *визначати* основні способи творення іменників; правильно *відмінювати* іменники, *відрізняти* правильні форми іменників від помилкових; *використовувати* іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями.

Розпізнавати прикметники, *визначати* їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням; *утворювати* форми ступенів порівняння якісних прикметників, повні й короткі форми якісних прикметників; *розрізняти* основні способи творення відносних і присвійних прикметників; *відмінювати* прикметники; *відрізняти* правильні форми прикметників від помилкових.

Розпізнавати числівники, *визначати* їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; *відрізняти* правильні форми числівників від помилкових; *добирати* потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; *визначати* сполучуваність числівників з іменниками.

Розпізнавати займенники, *визначати* їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; *відрізняти* правильні форми займенників від помилкових, правильно *добирати* потрібні форми займенників і *використовувати* їх у мовленні.

Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; *визначати* загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; *використовувати* один час і спосіб у значенні іншого; розрізняти основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів; *відрізняти* правильні форми дієслів від помилкових.

Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізняти їх від дієприслівників), *визначати* їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; *відрізняти* правильні форми дієприкметників від помилкових; *добирати* й комунікативно доцільно *використовувати* дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні; *використовувати* дієприкметники в мовленні.

Розпізнавати дієприслівники, *визначати* їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; *відрізняти* правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно *будувати* речення з дієприслівниковими зворотами.

Розпізнавати прислівники, *визначати* їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників; *відрізняти* правильні форми прислівників від помилкових; *добирати* й комунікативно доцільно *використовувати* прислівники в мовленні.

Розпізнавати прийменники, *визначати* їхні морфологічні ознаки, групи прийменників за походженням і за будовою; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* форми прийменників у мовленні.

Розпізнавати сполучники, *визначати* групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* сполучники в мовленні.

Розпізнавати частки, *визначати* групи часток за значенням і вживанням; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* частки в мовленні.

Розпізнавати вигуки, *визначати* групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* вигуки в мовленні.

5. Синтаксис.

Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями; *визначати* головне й залежне слово в підрядному словосполученні; *визначати* поширені й непоширені словосполучення, типи словосполучень за способами вираження головного слова.

Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання.

Визначати структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* прості речення.

Розпізнавати види другорядних членів та їхні типи й різновиди, *визначати* способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні; правильно розставляти розділові знаки при непоширеній прикладці, порівняльному звороті.

Розпізнавати типи односкладних речень, *визначати* особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.

Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими

членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно *використовувати* виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно *розставляти* розділові знаки в них.

Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. *Добирати й конструювати* складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно *розставляти* розділові знаки, *будувати* схему такого речення.

Розпізнавати складносурядні речення, *визначати* смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно *використовувати* його виражальні можливості в мовленні.

Розпізнавати складнопідрядні речення, *визначати* їхню будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, *відобразити* її в схемі складнопідрядного речення; *визначати* основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно *використовувати* виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування.

Розпізнавати безсполучникові складні речення; *визначати* смислові відношення між їхніми частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні.

Визначати структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно *використовувати* виражальні можливості речень цього типу в мовленні.

Визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; *замінювати* пряму мову непрямою; правильно й

доцільно *використовувати* в тексті пряму мову й цитати; правильно *вживати* розділові знаки в конструкціях із прямою мовою та діалогом.

6. Стилїстика.

Розпізнавати стилї мовлення, *визначати* особливості кожного з них; *користуватися* різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.

7. Орфоепія.

Визначати особливості вимови голосних і приголосних звуків; *наголошувати* слова відповідно до орфоепічних норм.

8. Орфографія

Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно *писати* слова з вивченими орфограмами, *знаходити* й *виправляти* орфографічні помилки на вивчені правила.

9. Розвиток мовлення

Уважно *читати*, *усвідомлювати* й *запам'ятовувати* зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично *оцінювати* прочитане.

Аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів. *Будувати* письмове висловлення, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, обраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети. *Уміти* формулювати, добирати доречні аргументи і приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставин; правильно *структурувати* текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти. *Знаходити* й *виправляти* похибки та помилки в змісті, побудові й мовному оформленні власних висловлювань, спираючись на засвоєні знання.

2.2. Українська література

1. Усна народна творчість.

Аналізувати літературний твір чи його уривок.

Розрізняти види і жанри усної творчості.

Розрізняти і називати різновиди календарно-обрядових пісень.

Аналізувати зміст, образи, настрої суспільно- побутових і родинно- побутових пісень.

Визначати провідні мотиви історичних пісень, характеризувати образи героїв їх – історичних осіб.

Визначати тематику й художні особливості балад і дум, пісень Марусі Чурай.

Виділяти у фольклорних творах анафори, рефрени, постійні епітети, персоніфікацію, символи, гіперболу, визначати їхню художню роль.

2. Давня українська література.

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- художній образ,
- прототип;
- тема, ідея, мотив художнього твору;
- проблематика та конфлікт у художньому творі;
- сюжет і композиція літературного твору;
- позасюжетні елементи;

Знати та вміти *визначати* в літературному творі тропи:

- епітет,
- порівняння;
- метафору,
- алегорію,
- гіперболу;
- метонімію,
- оксиморон.

Знати характерні риси бароко.

3. Література кінця XVIII — початку XX ст.

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки;
- епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману;
- лірика, сонет, гімн, послання, поема, тематичні різновиди лірики;
- драма, комедія, трагікомедія, власне драма, містерія, драма-феєрія.
- Види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія.

Визначати дво- і трискладові віршові розміри.

4. Література ХХ ст.

Визначати місце і роль митця в літературному процесі.

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- український модернізм і його особливості;
- модерністські напрями та течії: імпресіонізм, неоромантизм, експресіонізм;

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, епіфора, паралелізм);
- риторичні звертання і запитання,
- алітерація, асонанс;
- різновиди роману (роман у новелах, роман у віршах);
- кіноповість;
- усмішка.

Вміти пояснювати поняття:

- «Розстріляне відродження»;
- психологізм;
- асоціативність.

5. Твори українських письменників-емігрантів.

Орієнтуватися в основних тенденціях функціонування української літератури за кордоном і творчості українських письменників-емігрантів.

Знати особливості пригодницького роману.

6. Сучасний літературний процес.

Орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури; знати літературні угруповання 80-90-х років, найвизначніших представників літератури.

Визначати найхарактерніші ознаки постмодернізму

3. Список літератури

1. О. Білецька. Комплексне видання для підготовки до ЗНО з української мови. К. : Підручники і посібники, 2014. – 498 с.

2. Т. М. Берест, І.О. Помазан, Л. О. Кратенко. Посібник для підготовки з української мови та літератури до ЗНО. Експрес-підготовка. К. : Літера, 2012. – 282.

3. О. М. Авраменко. Українська мова і література 11 клас. К. : Грамота, 2014. – 160.

Голова предметної комісії

А.В. Міняйлова

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії (протокол № 1 від 29 грудня 2018 р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

А. М. Мозговий